

Diarienummer: DO 2025/8648

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L7@regeringskansliet.se

Yttrande över Migrations- och asylpakten, Ds 2025:30

Diskrimineringsombudsmannen avstyrker utredningens förslag

Diskrimineringsombudsmannen (DO) avstyrker utredningens förslag om hur svensk rätt ska anpassas till de förordningar som ingår i EU:s migrations- och asylpakt, samt hur det nya omarbetade mottagandedirektivet ska genomföras i svensk rätt.

Det är uppenbart att de förslag som läggs fram innebär stora risker för diskriminering. Det är därför av central betydelse att hela regelverket underställs en effektiv tillsyn som särskilt beaktar riskerna för diskriminering.

DO uppmanar därför regeringen att skyndsamt genomföra de föreslagna ändringarna i diskrimineringslagen så att DO:s tillsyn fullt ut omfattar offentlig verksamhet, bland annat Migrationsverkets och Polismyndighetens verksamheter.

Övergripande synpunkter

EU:s migrations- och asylpakt är ett omfattande regelverk som syftar till att etablera ett harmoniserat system för asyl och migration inom EU. Prövningen ska begränsas till om skyddssökande kan beviljas flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande (internationellt skydd). Harmoniseringen sker för att reglera den lägsta nivå av skydd och rättssäkerhet som EU-länderna har förbundit sig att ge skyddssökande. Lagstiftningen hindrar inte att medlemsländerna väljer att tillämpa en högre skyddsnivå än den som EU:s medlemsländer har kunnat enas om.

Utredningen har fått i uppdrag att föreslå författningsändringar som möjliggör en effektiv och rättssäker tillämpning av EU:s rättsakter samtidigt som ett ansvarsfullt och restriktivt regelverk säkerställs i enlighet med den miniminivå som följer av EU-rätten. Enligt vad DO erfar får detta förstås

som att utredningen ska lägga fram förslag som inskränker rättigheterna för de personer som ansöker om internationellt skydd i Sverige så långt som det är möjligt utan att genomförandet strider mot EU-rätten. Ett exempel på ett sådant genomförande är artikel 24 i skyddsgrundsförordningen där det anges att personer som har beviljats internationellt skydd ska ha rätt till uppehållstillstånd och att en medlemsstat får återkalla tillståndet när skyddet upphört. I det föreslagna genomförandet anges att uppehållstillstånd ska återkallas så snart ett beslut om att återkalla det internationella skyddet har meddelats (7 kap. 1 a § andra stycket utlänningslagen). Utredningen föreslår alltså att det som ska vara en skyddslagstiftning, med en möjlighet för medlemsstaten att bevilja den skyddsbehövande ett längre gående skydd, ska vändas till ett krav på svenska myndigheter att återkalla skyddet så snart det kan sägas vara möjligt enligt den lägsta nivå som följer av EU-rätten.

Enligt DO innebär det föreslagna genomförandet av EU:s asyl- och migrationspakt betydande inskränkningar i rättigheter som borde vara självklara och grundläggande för Sverige som rättsstat. De inskränkningar som utredningen föreslår handlar till exempel om rätten att överklaga beslut, som helt tas bort eller begränsas genom att tiden för att överklaga förkortas väsentligt. Detta sker i kombination med att rätten till rättsligt biträde begränsas. Vidare innebär förslagen betydande inskränkningar i rörelsefriheten och skyddet för den personliga integriteten. Det rör sig också om långtgående inskränkningar i rätten till skälig levnadsstandard och sysselsättning.

De förslag som läggs fram i promemorian berör människor som kommer till Sverige för att söka internationellt skydd, vilket nästan alltid sammanfaller med att de har en annan etnisk tillhörighet än svensk. Det är mot denna bakgrund av största vikt att förslagen analyseras ur ett diskrimineringsperspektiv för att säkerställa att den lagstiftning som nu föreslås inte leder till diskriminering eller hindrar allas tillgång till lika rättigheter och möjligheter. DO vill i detta sammanhang peka på den bestämmelse som finns i 1 kap. 2 § regeringsformen där det föreskrivs att det allmänna ska verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person.

DO anser att utredningens konsekvensanalys brister i många avseenden. I konsekvensanalysen saknas en intersektionell analys om hur diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet samverkar med diskriminering

som har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Utan en sådan analys är det inte möjligt att fullständigt bedöma förslagets risker för diskriminering av enskilda, eller om förslagen är förenliga med Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

Promemorians konsekvensanalys är även bristfällig i andra delar, till exempel vad avser möjliga konsekvenser för civila samhället. Här anges att migrations- och asylpakten kan få indirekta konsekvenser för civila samhället, då efterfrågan på juridiskt stöd kan tänkas öka. Då flera förslag innebär en inskränkning av mänskliga rättigheter och försämrade möjligheter till rättsligt biträde kommer många skyddsbehövande att vända sig till organisationer i civila samhället för rättsligt stöd och vägledning. I flera delar hänvisas också enskilda till civila samhället, till exempel i den information om mottagningsvillkor som ska ges till alla skyddssökande. Det är därför av vikt att organisationer i civila samhället ges de resurser som krävs för att möta den ökade efterfrågan.

Med den korta remisstid som står till förfogande är det inte heller möjligt för en myndighet som DO, andra berörda myndigheter eller organisationer i civila samhället att bidra med sin kunskap på ett sätt som väger upp avsaknaden av en konsekvensanalys i dessa delar. Att överblicka och analysera förslagets konsekvenser försvåras även av den rad av ytterligare förändringar som nyligen aviserats, eller införts på migrationsområdet.

DO delar utredningens slutsats att den offentliga tillsynen är viktig för att stärka efterlevnaden av de rättssäkerhetsgarantier som ändå finns i förslagen. Här föreslås Riksdagens ombudsmän (JO) få en speciell roll som övervakningsorgan enligt screeningsförordningen och för gränsförfarandet i asylprocedurförordningen. Det är emellertid uppenbart att de förslag som läggs fram innebär stora risker för diskriminering. Det är därför av central betydelse att hela regelverket underställs en effektiv tillsyn som särskilt beaktar riskerna för diskriminering. Enligt nuvarande lagstiftning har DO ingen generell tillsyn över den del av den offentliga verksamheten som handlar om myndighetsutövning.¹ Det handlar till exempel om beslut, utslag eller liknande som en domstol eller en förvaltningsmyndighet, en kommun eller en region fattar som ett utflöde av sin verksamhet. I detta sammanhang är det särskilt allvarligt att Migrationsverkets och Polismyndighetens verksamhet inte omfattas av tillsynen. DO har länge och vid upprepade

¹ DO har sådan tillsyn när det gäller offentlig verksamhet som omfattas av något av de samhällsområden som omfattas av diskrimineringslagen.

tillfällen påpekat vikten av att DO:s tillsyn utvidgas i denna del, vilket även förslogs i betänkandet Ett utökat skydd mot diskriminering, SOU 2021:94. För att det ska finnas en effektiv tillsyn av en myndighet som prövar individärenden behöver diskrimineringslagen snarast utvidgas till att avse all offentlig verksamhet.

Avslutningsvis vill DO uppmärksamma regeringen på den kritik som Sverige fått i olika internationella granskningar, bland annat Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans (ECRI) granskning från juni 2025² och granskningen av Internationella konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (CERD) från december 2025. DO vill framför allt framhålla den kritik som CERD riktar mot Sverige när det gäller situationen för icke svenska medborgare (punkt 42) och den politik som följer av Tidöavtalet (punkt 44).³

Mot denna övergripande bakgrund, lämnar DO följande synpunkter över några enskilda delar av promemorian.

Kapitel 5 - Asylprocedurförordningen

Enligt gällande rätt har som huvudregel den som ansöker om uppehållstillstånd i Sverige rätt att stanna kvar i landet under tiden som ansökan prövas rättsligt. Utredningen föreslår – med stöd av asylprocedurförordningen – en rad ändringar i denna grundläggande princip.

Utredningen föreslår att Migrationsverkets rätt att förklara ansökningar om internationellt skydd som uppenbart ogrundade utvidgas till att omfatta de fall som räknas upp i artikel 42.1 i asylprocedurförordningen. Det handlar om ett förenklat förfarande som bygger på en presumtion om att sökanden från vissa länder saknar skyddsbehov. Presumtionen kan brytas om den statistik som ligger till grund för tillämpningen inte anses representativ för den skyddssökande. Enligt DO:s analys utgår bestämmelsen från en schabloniserad bedömning som har samband med etnisk tillhörighet, något som är problematiskt i sig ur ett diskrimineringsperspektiv. En tillämpning av bestämmelsen riskerar även att missa personer som har en viss etnisk tillhörighet, men som trots detta har skyddsskäl som kan anknyta till andra

² ECRI:s rapport om Sverige, sjätte granskningsomgången, rekommendationer och iakttagelser nr 43 och 44 (2025).

³ Kommittén för avskaffande av rasdiskriminering, Slutsatser avseende Sveriges kombinerade 24:e och 25:e periodiska rapport, CERD/C/SWE/CO/24–25.

diskrimineringsgrunder såsom kön, sexuell läggning, könsidentitet och funktionsnedsättning.

Huvudregeln i asylprocedurförordningen är att den som ansöker om internationellt skydd har rätt att stanna kvar i ansökningslandet under det att ansökan prövas. I artikel 10.4 i förordningen anges när medlemsstaterna får föreskriva undantag från denna princip. Utredningen föreslår att bestämmelsen genomförs genom att det föreskrivs att en person som ansökt om internationellt skydd inte får stanna kvar i Sverige i de situationer som anges i artikel 10.4 i förordningen (4 kap. 1 § utlänningslagen). Ett sådant beslut ska följas av avvisning och utvisning om inte synnerliga skäl talar mot det. Enligt DO riskerar bestämmelsen att leda till betydande rättsosäkerhet där personer som har skyddsskäl sänds tillbaka utan möjlighet till en rättslig prövning.

I gällande svensk rätt finns ingen möjlighet att pröva en ansökan om internationellt skydd inom ramen för ett gränsförfarande, även om den möjligheten funnits inom ramen för EU-rätten. Ett gränsförfarande innebär att den person som ansöker om skydd inte tillåts resa in i landet, utan hålls kvar vid gränsen eller i ett transitområde. Syftet med förfarandet är att snabbt kunna bedöma ansökningar för att skyndsamt återsända de som inte har rätt till internationellt skydd. I asylprocedurförordningen förskrivs när en medlemsstat måste använda ett gränsförfarande och när medlemsstaten får göra det. Utredningen föreslår att den svenska lagstiftningen ska hänvisa till asylprocedurförordningen och att de möjligheter som där finns för att använda gränsförfarande ska utnyttjas fullt ut, om det inte föreligger ”exceptionella omständigheter” (se 4 kap. 5 § utlänningslagen).

Enligt DO står det klart att det gränsförfarande som nu föreslås är omgärdat av rättsosäkerhet, som kommer att gå ut över de som är skyddssökande. Utredningen innehåller ingen analys av hur många personer som kan förväntas omfattas av reglerna om gränsförfarande. Det är således högst oklart om rättsvårdande myndigheter kommer att klara att upprätthålla de strikta tidsramar som gäller för förfarandet. Det saknas vidare klagörande om när ”exceptionella omständigheter” kan tänkas föreligga. ”Exceptionella omständigheter” ska dels omfatta de situationer där asylprocedurförordningen anger att gränsförfarande inte får tillämpas eller ska upphöra att tillämpas. Därutöver kan ”exceptionella omständigheter” användas för att ta hänsyn till både individuella omständigheter hänförliga till sökanden och praktiska eller organisatoriska skäl. Enligt DO:s bedömning är det oklart vilka individuella omständigheter som kan utgöra ”exceptionella omständigheter”.

DO ser positivt på att det inom ramen för gränsförfarandet ska ske sårbarhetskontroller. Detta är en viktig åtgärd för att undvika risker för diskriminering och garantera likvärdighet i bemötande, handläggning och bedömning för alla som söker skydd i Sverige. DO vill framhäva vikten av att kontrollen genomförs på ett sätt som får genomslag i praktiken. Det snabba förfarandet innebär risker för att personer med svårupptäckt sårbarhet inte kommer kunna identifieras under processen. Det är av stor vikt att sårbarhetskontrollen utförs av personal med tillräcklig kompetens och med beaktande av att förtroendet för myndigheter, i synnerhet Polismyndigheten, kan vara lågt bland personer som ansöker om internationellt skydd. Hänsyn måste tas till de grupper vars sårbarhet inte är direkt synlig och som på grund av skyddsskälens karaktär inte har vana att beskriva sina erfarenheter för någon annan, som exempelvis hbtqi-personer eller personer som utsatts för sexuellt våld eller tortyr. Särskild uppmärksamhet måste även riktas mot personer med olika typer av funktionsnedsättningar. I sammanhanget ska även lyftas den regel som finns i förordningen som säger att gränsförfarandet ska upphöra att tillämpas om det nödvändiga stödet inte kan ges till sökande i behov av särskilda förfarandegarantier på de platser där gränsförfarandet äger rum.

Av asylprocedurförordningen framgår att prövningen av skyddsskäl i gränsförfarandet ska vara så kort som möjligt (max 12 veckor inklusive överklagandetid). Det är givetvis positivt med korta handläggningstider. DO vill dock varna för att de korta handläggningstiderna riskerar att påverka kvaliteten och i förlängningen rättssäkerheten vid prövningen av skyddsskäl. Det föreligger även en risk att personer med samma medborgarskap behandlas likartat trots att de har helt olika skyddsskäl och att det presumeras att en skyddssökande med viss nationalitet saknar skyddsskäl. I Statskontorets analys av den rättsliga kvaliteten i asylprocessen framgår att det redan idag finns brister, framför allt när det gäller ärenden som är svåra att bedöma på ett enhetligt och rättssäkert sätt, som till exempel hbtqi- och konvertitärenden.⁴

Enligt gällande rätt gäller en överklagandetid om tre veckor för förvaltningsbeslut, inklusive beslut enligt utlänningslagen. Utredningen föreslår betydande avsteg från denna princip och föreslår att de lägsta tillåtna överklagandefristerna enligt asylprocedurförordningen införs i svensk rätt. I vissa fall ska överklagandetiden vara så kort som sju dagar. Enligt DO innebär en sådan ordning betydande avsteg från rådande

⁴ Statskontoret, 2024:14 Många är små - Migrationsverkets styrning och uppföljning av den rättsliga kvaliteten i asylprocessen (2024).

rättssäkerhetsgarantier och som specifikt drabbar den som har en annan etnisk tillhörighet än svensk och som kommer hit för att söka skydd.

De personer vars skyddsskäl provas genom ett gränsförfarande ska uppehålla sig under prövningstiden på platser vid eller i närheten av den yttre gränsen eller i transitzoner. Vistelsen innebär en långtgående rörelsebegränsning och krav på regelbunden närvarokontroll. Detta innebär de facto en förvarsliknande situation. Trots detta finns väldigt lite analys kring hur dessa boenden ska organiseras eller vilka regler som ska gälla när skyddssökande vistas där. DO vill framhålla vikten av att boendeförhållandena i gränsförfarandet anpassas efter de skyddssökandes behov, särskilt för personer med funktionsnedsättning och barn.

Kapitel 6 - Skyddsgrundsförordningen

I artikel 24.1 i skyddsgrundsförordningen föreskrivs att den som beviljats internationellt skydd ska ha rätt till uppehållstillstånd. Utredningen föreslår att det ska införas en kompletterande bestämmelse i utlänningslagen som föreskriver att de uppehållstillstånd som beviljas med stöd av bestämmelsen ska vara tidsbegränsade. DO har i remissyttrande över Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och vissa anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpakt, SOU 2025:31 framfört kritik mot att ta bort rätten till permanenta uppehållstillstånd. En ordning som uteslutande bygger på tidsbegränsade uppehållstillstånd riskerar att generellt försvåra tillgången till lika rättigheter och möjligheter, vilket i sin tur försämrar förutsättningarna för integration och etablering i samhället. Av samma skäl har DO i yttrande över Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningslagar, SOU 2025:99 framfört kritik mot att vissa permanenta uppehållstillstånd ska kunna ändras till tidsbegränsade uppehållstillstånd.

DO vill betona att en ordning med enbart tidsbegränsade uppehållstillstånd riskerar att få särskilt negativa konsekvenser för barn. Möjligheten att beviljas permanent uppehållstillstånd är en viktig förutsättning för att ge barn möjlighet att växa upp i trygghet och säkerhet. En ordning präglad av långvarig osäkerhet kring framtiden riskerar att bidra till psykisk ohälsa hos barn och unga. DO konstaterar att utredningen saknar en tillräcklig konsekvensanalys av hur förslaget förhåller sig till barnkonventionens grundläggande princip om barnets bästa, inklusive en analys av risken för att barn inte ges möjlighet att fullt ut åtnjuta sina rättigheter.

Enligt artikel 23 i skyddsgrundsförordningen ska uppehållstillstånd beviljas familjemedlemmar till en person som har beviljats uppehållstillstånd och internationellt skydd, under förutsättning att familjemedlemmen inte själv

uppfyller kriterierna för internationellt skydd. Av artikel 23.7 följer att medlemsstaterna ges möjlighet att tillämpa bestämmelserna om familjesammanhållning även på andra nära släktingar. I utredningen föreslås att denna bestämmelse inte ska införlivas i svensk rätt, med hänvisning till uppdraget att anpassa lagstiftningen till EU-rättens miniminivå. Förslaget innebär att nära släktingar, inklusive syskon, som levt tillsammans med familjen och som är beroende av den som beviljats internationellt skydd, utesluts från möjligheten att beviljas uppehållstillstånd som familjemedlemmar. DO bedömer att detta riskerar att drabba särskilt utsatta personer, såsom personer med funktionsnedsättning och äldre personer, som före ankomsten till Sverige levt tillsammans som en del av familjen och är beroende av den person som beviljats internationellt skydd.

Kapitel 7 - Screeningförordningen

Screeningförordningen introducerar ett förfarande kallat screening för samtliga tredjelandsmedborgare som påträffas i samband med att ha korsat en yttre gräns eller inne på en medlemsstats territorium, men som inte har uppfyllt inresevillkoren. Screening genomförs för att underlätta en korrekt identifiering för att därefter överlämna ärendet till behörig myndighet för att inleda en asylprövning eller återvändande. Det handlar således både om yttre och inre utlänningskontroll.

Screeningförordningen föreskriver att medlemsstaterna ska säkerställa att tredjelandsmedborgare hålls tillgängliga för behöriga myndigheter under screening. Utredningen föreslår att de som är föremål för screening ska kunna hållas kvar som regel i 12 timmar med möjlighet till en förlängning om ytterligare 12 timmar. Enligt nuvarande regler i 9 kap. 11 § utlänningslagen kan ett sådant kvarhållande vara i högst sex timmar; en tidsgräns som överensstämmer med vad som gäller för kvarhållande för förhör enligt 23 kap. 9 § rättegångsbalken. Skälet till att det ska vara möjligt att kvarhålla tredjelandsmedborgare så länge som i 24 timmar motiveras med att ”skälen för att genomföra screeningsprocessen på ett effektivt och ändamålsenligt sätt väger tyngre än den enskildes rätt till frihet”. Det föreskrivs också att de som genomgår screening ”kan behöva några timmars sömn” och att det ska vara Migrationsverket som ska ansvara för att tillgodose det behovet. Det finns dock inte närmare beskrivet hur detta boende skiljer sig från ett förvar, eller vad som ska gälla för denna sorts boende eller vad boendeformen kan få för konsekvenser.

DO ser positivt på att screeningförfordningen föreskriver att det ska ske sårbarhetskontroller. DO hänvisar i detta avseende till vad som anförts om vikten av sårbarhetskontroller när det gäller gränsförfarandet.

DO har i tidigare remissyttranden pekat på risker för etnisk profilering inom Polismyndighetens verksamhet, bland annat i remissyttrandet över Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll, SOU 2024:80. DO avstyrkte förslaget om att kraven för att en inre utlänningskontroll får genomföras sänks från ”grundad anledning att anta” till ”anledning att anta”, eftersom det finns en överhängande risk för att fler inre utlänningskontroller vidtas utifrån etnisk profilering. Med beaktande av att det nu föreslagna screeningförfarandet ska utföras efter att en tredjelandsmedborgare påträffas i utlänningskontroller, vill DO återigen påtala de risker för etnisk profilering som lyfts i tidigare remissyttranden. DO påtalar också ännu en gång att det är angeläget att utvidga diskrimineringslagens skydd mot diskriminering inom offentlig verksamhet.

Kapitel 11 - Mottagandedirektivet

Mottagandedirektivet fastställer gemensamma EU-normer för mottagandet och stöd till sökande av internationellt skydd, bland annat för att säkerställa en värdig levnadsstandard. Medlemsstaterna får införa eller bibehålla mer förmånliga bestämmelser än vad direktivet anger.

DO är positiv till att Migrationsverkets skyldighet att lämna information till skyddssökande förtydligas. Likvärdig tillgång till information kan motverka risker för diskriminering. DO är dock kritisk till utredningens förslag om att inte införa undantagsmöjligheten i mottagardirektivets artikel 5.2 tredje och fjärde stycket, som tillåter att information om mottagningsvillkor för sökande i undantagsfall kan ges genom muntlig översättning eller visuell form. Det är angeläget att sökande garanteras rätten till information i alla situationer som kan uppkomma. DO har i sitt tidigare remissyttrande över betänkandet Mottagandelagen, en ny lag för ordnat asylmottagande och effektivt återvändande, SOU 2024:68 påpekat vikten av att den information som ska ges till alla skyddsbehövande är tillgänglig oavsett etnisk tillhörighet, ålder eller funktionsnedsättning. Detta innebär att informationen kan behöva lämnas på andra sätt än skriftligen.

DO är utifrån ett likabehandlingsperspektiv kritisk till utredningens förslag att skyddssökande ska vara skyldiga att vistas inom ett begränsat geografiskt område och vara hänvisade till vissa tilldelade boenden. DO hänvisar i detta hänseende till myndighetens remissvar över betänkandet Mottagandelagen, en ny lag för ordnat asylmottagande och effektivt återvändande, SOU

2022:64 och SOU 2024:68. I DO:s dialoger med civilsamhället har exempelvis företrädare för hbtqi-organisationer fört fram betydande risker för trakasserier av hbtqi-personer på större kollektiva asylboenden. Det är också angeläget att sökanden med funktionsnedsättning eller andra typer av särskilda behov får det stöd och den hjälp som de har rätt till. Mot bakgrund av de risker för diskriminering vid boenden som beskrivits ovan anser DO att besluten om boendeplats ska vara möjliga att överklaga, alternativt att det ska finnas en möjlighet att begära att få flyttas till en annan boendeplats än den tilldelade.

DO är kritisk till utredningens förslag om att barn ska få ställas under uppsikt eller tas i förvar under tiden som barnet befinner sig i gränsförfarandet eller har rätt att vistas i Sverige i egenskap av skyddssökande. DO anser att det finns risk för diskriminerande effekter när ett barn tas i förvar. Om förslaget införs är det av största vikt att regelverket tillämpas mycket strikt. DO välkomnar förslaget om att ett skyddssökande barn inte ska kunna skiljas från båda sina vårdnadshavare genom att barnet eller vårdnadshavaren tas i förvar.

Mottagandedirektivets reglering syftar till att garantera att sökande får tillgång till sysselsättning så snart det går, dock senast sex månader från det att ansökan om internationellt skydd registrerades (artikel 17.1). Direktivet ligger i linje med nu gällande rätt där det föreskrivs att den som har ansökt om internationellt skydd har rätt att arbeta i Sverige. Utredningen föreslår dock ett genomförande i svensk rätt som föreskriver att skyddssökande inte får arbeta förrän sex månader har förflutit sedan deras ansökan om internationellt skydd registrerades. Enligt DO är detta en reglering som kommer att försvåra integrationen och hindra skyddssökandens tillgång till lika rättigheter och möjligheter i samhället.

DO är även kritisk till förslaget att ändra tiden för när barn senast ska tas emot i skolgång till två månader i stället för en månad efter ankomsten. Enligt DO väger barns rätt till utbildning tyngre än det behov av flexibilitet som anges i utredningen. Det är av största vikt att barn som söker skydd i Sverige så tidigt som möjligt får delta i samhället på lika villkor som barn som redan är bosatta här. En fördröjd skolstart riskerar att ha missgynnande effekter för barnets fortsatta utbildning, vilket ökar riskerna för diskriminering.

DO är fortsatt starkt kritisk till förslagen i betänkandet Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och vissa anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpakt, SOU 2025:31 om att kraftigt minska det offentliga biträdets roll. I myndighetens remissyttrande redogjorde DO för

Statskontorets ovan nämnda analys av den rättsliga kvaliteten i asylprocessen, som visar att det redan idag finns brister, framför allt när det gäller ärenden som är svåra att bedöma på ett enhetligt och rättssäkert sätt.⁵ Att nedmontera rätten till rättsligt biträde kommer att drabba de med en sämre ekonomisk situation och de som har svårast att själva föra sin talan. Det gäller bland annat individer i komplexa asylärenden såsom vissa religiösa minoriteter, konvertiter, vissa etniska minoriteter och hbtqi-personer.

Beslut i detta ärende har fattats av diskrimineringsombudsman Lars Arrhenius efter föredragning av enhetschefen Karin Ahlstrand Oxhamre och utredarna Erik Schück, Alice Korvenranta samt Rebecca Scharfstein. I den slutliga handläggningen har också enhetscheferna Samuel Engblom, Cecilia Narby och Linda Romanus, sektionschefen Lars Lindgren samt experten Tarik Qureshi deltagit.

Lars Arrhenius

⁵ Statskontoret, a.a.